

Perakende satışlar ve sanayi üretimi arasındaki derin ayrışma sürüyor...

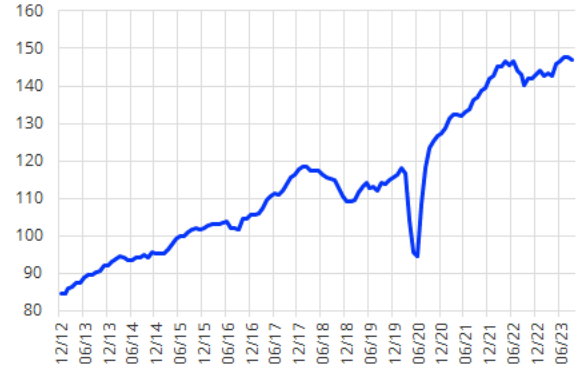
10 Kasım 2023

Sanayi üretimi endeksi Eylül'de yıllık %4,0 arttı. Takvim etkisi ve mevsimsellikten arındırılmış sanayi üretim endeksi aylık bazda Temmuz'daki %0,4, ve Ağustos'taki %0,8'lik düşüşün ardından, Eylül'de de %0,1'lik hafif vir düşüş gösterdi. Son 3 aydaki bu gerilemeye karşın, sanayi üretiminde geçen yılın aynı ayına göre değişim %4,0'lük bir artışa işaret ediyor. Bu rakamla üçüncü çeyrekteki sanayi üretimi artışı yıllık %4,9 olurken, bu rakam ilk iki çeyrekteki %0,3 ve %1,1'lik daralmalara göre bir iyileşmeye işaret ediyor.

Sanayi üretiminin sektörlere kırılımında dengesizlikler devam ediyor. Sanayi üretiminin sektörel kırılımında önemli farklılıklar olduğunu söyleyebiliriz. Şöyle ki, **gıda ürünleri, tekstil, giyim, kimyasal ürünler, kağıt ürünleri, metalik olmayan mineral ürünler (cam, seramik, çimento) ve ana-metal** gibi sektörler sene başından beri görece daha zayıf seyrederken, güçlü sektörler olarak **motorlu-taşıtlar, metal-eşya, makine-teçhizat, elektrikli teçhizat ve diğer ulaşım araçları** (gemi imalatı) gibi sektörler öne çıkıyor. Bu ay özelinde, yıllık %9,2 daralan tekstil, %9,9 daralan giyim eşyası ve %7,8 daralan kimyasal ürünler sektörleri en zayıf sektörler olarak öne çıkarken, güçlü performans gösteren sektörlerden metal-eşyada yıllık %9,8, makine-teçhizat %7,5, motorlu taşıtlarda %6,4 ve elektrikli-teçhizat %5,8'lik artışlar var.

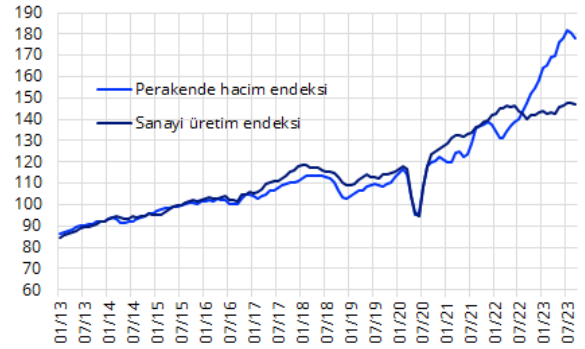
Perakende hacim endeksi ile sanayi üretimi endeksi arasında 2021'in sonlarından itibaren net bir ayrışma var. Tarihsel olarak bakıldığında, birbirleri ile paralel bir seyir izleyen perakende hacim endeksi ile sanayi üretimi arasında 2021'in sonlarından itibaren net bir ayrışma gözlemleniyor. Şöyle ki, **sanayi üretim endeksinin mevcut seviyesi Şubat 2022'deki zirve seviyenin %2,0 kadar altındayken, aynı dönemde perakende hacim endeksinde %35'e yakın bir artış olduğunu görüyoruz.** Sanayi üretimi bu yılın ilk 2 çeyreğinde %1,1 ve %0,3 daralırken, perakende hacim endeksinin aynı dönemlerde %28 ve %29'lük artışlara işaret etmesiyle, bu ayrışma 2023 yılında daha da belirginleşti. 2023'ün 3. çeyreğinde perakende hacim endeksinde hafif bir gerileme olsa da, aradaki ayrışma halen çok belirgin. Hatırlatmak gerekirse, Ağustos'ta perakende hacim endeksi aylık %4,7 gerilerken, yıllık %17,3 artış gösterdi. Bu da, Haziran'dan bu yana gerçekleştirilen parasal sıkılaştırmaya karşın, iç talepteki yavaşlamanın henüz yetersiz olduğuna işaret ediyor. 2 Kasım'da açıklanan Enflasyon Raporu'nun sunumu esnasında, TCMB Başkanı Erkan'ın da benzer bir görüşü ifade ettiğini belirtelim. 13 Kasım'da açıklanacak eylül ayına ilişkin perakende hacim endeksi ile birlikte hizmet sektörleri ciro endeksleri iç talebin seyri konusunda önemli bir fikir verebilir. **Güçlü iç talebin kırılması için, tüketicilerin talebi öne çekme eğiliminin, bir başka ifadeyle enflasyon beklentilerindeki bozulmanın kırılması da gerekiyor. Bunun için de, mevcuttakinden daha sıkı bir para politikası duruşuna ihtiyaç olduğu yönündeki görüşümüzü koruyoruz.**

Grafik 1: Sanayi üretim endeksi *

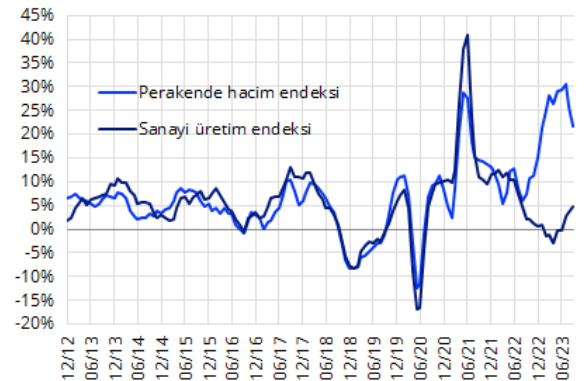
Kaynak: TÜİK

Grafik 2: Perakende hacim endeksi – sanayi üretimi (2015=100) *

Kaynak: TÜİK, Gedik Investment

Grafik 3: Perakende hacim endeksi – sanayi üretimi (yıllık değişim) *

Kaynak: TÜİK, Gedik Investment

* takvim etkisi ve mevsimsellikten arındırılmış, 3 aylık har. Ort.

Serkan Gönençler
Baş Ekonomistserkan.gonencler@gedik.com
+90 216 453 00 00 / 2841

Tablo 1: Sanayi üretim endeksi, Yıllık değişim

	Ağırlık*	Arındırılmamış (yıllık değişim)			Takvim etkisi arındırılmış (yıllık değişim)			Mevsim ve takvim etkisi arındırılmış (aylık değişim)		
		09/23	08/23	07/23	09/23	08/23	07/23	09/23	08/23	07/23
Toplam Sanayi Sektörü		3.1%	3.0%	18.8%	4.0%	3.1%	7.6%	-0.1%	-0.8%	-0.4%
Aramalı İmalatı	39%	1.4%	1.1%	13.9%	2.0%	1.1%	3.1%	-0.3%	-1.2%	0.0%
Dayanıklı Tüketim Malı İmalatı	4%	5.9%	2.8%	28.5%	6.1%	2.8%	16.3%	2.5%	-3.1%	0.1%
Dayaniksız Tüketim Malı İmalatı	28%	-4.1%	-4.8%	14.1%	-3.2%	-4.9%	2.1%	-0.7%	-2.1%	-1.2%
Enerji	10%	1.4%	2.5%	5.8%	1.6%	2.7%	1.3%	-2.5%	2.4%	3.0%
Sermaye Malı İmalatı	18%	19.6%	15.4%	39.8%	21.2%	15.6%	25.7%	2.0%	0.0%	-2.9%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4%	7.1%	5.0%	7.1%	9.1%	5.1%	0.2%	1.4%	0.3%	9.6%
İmalat Sanayi	87%	2.9%	1.8%	19.5%	3.7%	1.8%	7.6%	0.0%	-1.2%	-1.4%
Gıda Ürünleri	12%	-0.4%	-1.4%	14.3%	0.2%	-1.5%	3.7%	2.1%	-2.8%	0.9%
Tekstil Ürünleri İmalatı	7%	-9.0%	-8.2%	11.3%	-9.2%	-8.5%	-0.6%	-2.7%	-4.0%	0.1%
Metal Eşya Sanayi (makina teçhizat hariç)	7%	8.7%	12.9%	32.6%	9.8%	12.8%	16.9%	-2.8%	-0.2%	0.2%
Metalik Olmayan Diğer Min. Mad. İmalatı	7%	-1.2%	-1.0%	11.0%	-1.0%	-1.0%	0.2%	-1.1%	-0.7%	-3.1%
Giyim Eşyası İmalatı	7%	-10.0%	-11.4%	4.6%	-9.9%	-11.4%	-5.4%	-2.6%	-0.8%	-10.0%
Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	5%	6.1%	-2.0%	39.9%	6.4%	-2.1%	24.4%	3.2%	-8.4%	4.3%
Makine&Teçhizat İmalatı (başka yerde sınıflandırılmay.)	5%	6.1%	4.7%	29.1%	7.4%	4.8%	15.3%	4.0%	-3.1%	1.3%
Plastik-Kauçuk Ürünleri İmalatı	5%	1.3%	1.3%	23.3%	1.3%	1.3%	8.5%	-1.9%	-2.9%	-0.1%
Kimyasal Madde Ürünleri İmalatı	5%	-6.1%	-8.1%	-5.8%	-5.1%	-8.1%	-13.2%	1.3%	3.7%	-5.3%
Ana Metal Sanayi	3%	1.5%	1.1%	14.3%	1.8%	1.3%	5.0%	0.4%	-1.9%	-2.9%
Elektrikli teçhizat imalatı	3%	4.5%	4.8%	29.1%	5.8%	4.8%	13.6%	-0.9%	-3.0%	-1.5%
Elektrik, Gaz ve Su	8%	4.2%	4.9%	9.3%	4.2%	4.9%	4.7%	-2.0%	2.3%	4.0%

*ağırlıklar yaklaşık değerleri ifade etmektedir

Kaynak: TÜİK, Gedik Yatırım

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgiler Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım Danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak Yatırım Danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir.